

ÚŘAD PRO VYNÁLEZY
A OBJEVY

POPIS VYNÁLEZU K AUTORSKÉMU OSVĚDČENÍ

215365

(11)

(B1)

(51) Int. Cl.³

C 14 C 9/02

C 07 F 9/04

(22) Přihlášeno 11 06 80

(21) (PV 4119-80)

(40) Zveřejněno 30 10 81

(45) Vydáno 29 02 84

(75)

Autor vynálezu

SMEJKAL PAVEL ing. CSc., GOTTWALDOV, RANNÝ MOJMÍR ing. CSc.,
PRAHA, BLAŽEJ ANTON prof. ing. DrSc., BRATISLAVA, HEMŽAL PAVEL,
PIVOŇKA VÁCLAV, OTROKOVICE

(54) Anionaktivní koželužská mazadla

Vynález se týká koželužské technologie. Řeší problematiku snížení množství koželužských mazadel v procesu likrování usní. Podstata vynálezu spočívá v přípravě anionaktivních koželužských mazadel, vyznačujících se tím, že obsahují 1 až 99 hmotnostních procent, fosforylovaných monoacylglycerolů nebo diacylglycerolů s 12 až 22 atomy uhlíku v řetězci mastné kyseliny. Kationtem těchto solí může být libovolný kovový iont. Fosforylované monoacyl a diacyl-glyceroly mohou být použity ve směsi s tuky a oleji s chlorovanými, chlórsulfonovanými nebo oxidovanými parafiny, s anionaktivními nebo neionogenními tenzidy.

Využití se předpokládá v koželužské technologii.

Vynález se týká anionaktivních koželužských mazadel, která obsahují soli fosforylovaných monoacylglycerolů a diacylglycerolů mastných kyselin ve směsi s tuky nebo oleji, popřípadě s chlorovanými tuky a oleji nebo chlorovanými, chlorsulfonovanými nebo oxidovanými parafiny a jinými anionaktivními a neionogenními tenzidy.

Koželužská mazadla se nejčastěji vyrábějí sulfatací nebo sulfitací živočišných nebo rostlinných tuků nebo olejů, popřípadě různých směsí obsahujících přírodní oleje a oxidovaný parafin. Uvedené systémy jsou emulgovatelné ve vodě a v této formě jsou používány jako koželužské likrovačí prostředky, přímo nebo ve směsi s nemodifikovanými tuky a oleji a dalšími tenzidy. Kombinace jednotlivých typů sloučenin používaných pro likrování závisí od požadovaných vlastností vyráběné usně. V současné době měkké usně obsahují vysoké procento mazadel, což vede k migraci mazadel v průběhu sušení a k poklesu adheze úpravy.

Uvedené nedostatky nemají systémy likrovačích prostředků podle vynálezu, které obsahují 1 až 99 hmotnostních procent, s výhodou 10 až 90 hmotnostních % solí fosforylovaných monoacylglycerolů nebo diacylglycerolů s 12 až 22 atomy uhlíku v řetězci mastné kyseliny, přičemž kationtem těchto solí může být jakýkoliv kovový iont, s výhodou sodík, draslík, vápník, hořčík, železo, zinek a dále též amoniový radikál, monoetanolamin, dietanolamin, trietanolamin primární a sekundární aminy, aromatické aminy, alkylaromatické aminy apod. Dalšími složkami mohou být rostlinné nebo živočišné tuky a oleje, chlorované nebo oxidované parafiny a popřípadě také anionaktivní nebo neionogenní tenzidy, jako jsou např. sulfonované, sulfatované nebo sulfitované živočišné nebo rostlinné tuky a oleje, mastné kyseliny, dále alkylsulfáty, alkylsulfonany, alkensulfonany, alkylarylsulfonany, alkylpolyglykoetherfosfáty, alkylfenolpolyglykoetherfosfáty, resp. alkylolamidy mastných kyselin, acylpolyglykoethery, alkylpolyglykoethery, alkylfenolpolyglykoethery apod. Soli fosforylovaných monoacylglycerolů a diacylglycerolů je možno připravit mimo jiné např. podle čs. A. O.

č. 173 220 a jsou složeny převážně ze směsi fosfatidových, lysofosfatidových, bisfosfatidových, bislysofosfatidových kyselin a menšího množství acylglycerolů mastných kyselin. Soli těchto anionaktivních tenzidů vytvářejí na kolagenních vlákních usně lamelární filmy, v důsledku čehož dochází k velmi dobré separaci vláken. S uvedenými typy mazadel lze dosáhnout měkkosti usní s polovičním nasazením (počítáno na sušinu) ve srovnání např. s mazadlem M (sulfatovaný rybí olej ve směsi s minerálním olejem) nebo s mazadlem R (sulfatovaný rybí olej). Mazadla podle vynálezu vytvářejí jemné emulze, které dobře penetrují do usně. Dosahuje se jimi jemného a plného líce a jsou vhodná pro všechny druhy usní.

Anionaktivní koželužská mazadla podle vynálezu uvádí následující příklady.

Příklad 1

Do reakční nádoby opatřené duplikátorem navážeme 1 díl amonné soli směsi fosfatidových kyselin z řepkového oleje a 1 díl amonné soli směsi fosfatidových kyselin z hydrogenovaného oleje a 2 díly Sulfitolu RP (Sulfitol RP je v zásadě směs sulfatovaného rybího oleje a oxidovaného parafinu). Naváženou směs v reakční nádobě zahřejeme na 70°C a za míchání přidáme 6 dílů vody.

Příklad 2

V reakční nádobě smísíme monoetanolaminovou sůl fosfatidových kyselin z klišárenského tuku s 10-ti hmotnostními procenty sodné soli tetradecylpolyglykoetherfosfátu. Po zamíchání přidáme na 1 díl monoetanolaminové soli fosfatidových kyselin z klišárenského tuku a 1 díl vody. Vytvořená emulze se používá pro likrování usní.

Příklad 3

V reakční nádobě smísíme vápenatou sůl fosfatidových kyselin ze slunečnicového oleje se sulfatovaným rybím olejem 1 : 1 hmotnostně a zahřejeme na 50°C. Za míchání přidáváme 2 díly vody. Vytvořená emulze je vhodná pro likrování usní.

PŘEDMĚT VYNÁLEZU

Anionaktivní koželužská mazadla, vyznačující se tím, že obsahují 1 až 99 hmotnostních %, s výhodou 10 až 90 hmotnostních procent solí fosforylovaných monoacylglycerolů nebo diacylglycerolů s 12 až 22 atomy uhlíku v řetězci mastné kyseliny, přičemž kationem těchto solí může být jakýkoliv kovový iont, s výhodou sodík, draslík, vápník, hořčík, železo, zinek a dále amoniový radikál, monoetanolamin, dietanolamin, trietanolamin, primární a sekundární alkylaminy, aromatické aminy, přičemž další složkou do 100 hmot. %

tvoří tuky, oleje, chlorované, chlorsulfonované nebo oxidované parafiny, anionaktivní nebo neionogenní tenzidy, jako jsou sulfonované, sulfatované nebo sulfitované živočišné a rostlinné tuky, oleje a mastné kyseliny, dále alkylsulfáty, alkylsulfonany, alkensulfonany, alkylarylsulfonany, alkylpolyglykoetherfosfáty, alkylfenolpolyglykoetherfosfáty nebo alkylolamidy mastných kyselin, acylpolyglykoethery, alkylpolyglykoethery a alkylfenolpolyglykoethery.